

Jumalateenistus Nõos N, 14.05.26 kl 18, taevaminemispüha

Lektsioonid: Tn 7:13–14; Jh 17:24–26

Pihikõne: Jh 14:1

Jutlus: Ap 1:1–11

Laulud: 122 (1–4); 269 (1–3, 4); 325 (1–6); 125 (1–3)

*Esimese raamatu, Teofilos, ma kirjutasin kõigest sellest, mida Jeesus algusest peale tegi ja õpetas kuni selle päevani, mil ta võeti üles taevasse pärast seda, kui ta apostlitele, keda ta oli valinud Püha Vaimu kaudu, oli andnud korraldusi. Neile ta oli pärast oma kannatamist näidanud ennast elavana, tõendades seda mitmel viisil, ilmudes neile neljakümne päeva jooksul ja kõneldes Jumala riigist. Kui siis Jeesus viibis koos nendega, keelas ta neil Jeruusalemmast lahkuda, käskides jääda ootama Isa töötust, „mis teie olete minult kuulnud. Johannes on küll ristunud veega, aga teid ristitakse Püha Vaimuga üsna varsti pärast neid päevi.” Siis küsisid temalt need, kes olid kokku tulnud: „Issand, kas sa sel ajal taastad Iisraeli kuningriigi?” Tema aga ütles neile: „Ei ole teie osa teada aegu ja tunde, mis Isa on iseenese meelevallaga seadnud, vaid te saate väe Pühalt Vaimult, kes tuleb teie üle, ja te peate olema minu tunnistajad Jeruusalemmas ja kogu Juuda- ja Samaariamaal ning ilmamaa äärteni.” Kui Jeesus seda oli öelnud, tõsteti ta nende nähes üles ja pilv varjas ta nende silme eest. Kui nad taevasse vaatasid tema minekut, vaata, siis seisis nende juures kaks valgeis rõivais meest, kes ütlesid: „Galilea mehed, mis te seisate siin ja vaatate üles taevasse? See Jeesus, kes teilt võeti üles taevasse, tuleb samal kombel, nagu te nägite teda taevasse minevat.”*

Lugesin sissejuhatuses arst ja evangelist Luuka teisest raamatust, mida nimetatakse „Apostlite tegudeks” (esimene on siis teatavasti Luuka evangeelium ise). See sissejuhatus on justkui sisukokkuvõtte sellest, millest raamat kõnelema hakkab.

Salmis 8 ütleb Jeesus oma jüngerile: „...te saate väe Pühalt Vaimult, kes tuleb teie üle, ja te peate olema minu tunnistajad Jeruusalemmas ja kogu Juuda- ja Samaariamaal ning ilmamaa äärteni.” Tõepoolest, raamatut lugema asudes näeme, et esmalt kõneldakse seal Püha Vaimu väljavalamisest nelipühapäeval, seejärel Peetruse kuulutusest Juudamaal, Filippuse (hiljem ka Peetruse ja Johannese) kuulutusest Samaarias ning Pauluse, Barnabase, Markuse, Siilase ja Timoteose kuulutusest „ilmamaa äärteni” ehk evangeeliumikuulutusest paganaile. Kuulutustöö lõpeb tõepoolest ülekantud tähenduses „ilmamaa ääres”, tollase kultuurmaailma pealinnas Roomas, kuhu Paulus ju lõpuks jõudis.

Nõnda on siin sissejuhatuses meie ees mõnes mõttes Jeesuse töökäsk oma jüngerile. Kuid ega Jeesuski käsi rüppe pane: Ta läheb küll tagasi oma Isa juurde, kuid jääb sealgi oma apostlite ja sõprade heaks tööd tegema, palvetades nende eest ja kinnitades neid iga päev kuni maailma ajastu lõpuni – nii loeme ju Pühakirjast.

Seda, et Jeesuse sõnad on tõepoolest töökäsk apostlitele, illustreerib ka veidi humoorikas seik meie kirjakohta lõpul, kus kaks valgeis rõivais meest, tõenäoliselt inglid, kõnetasid taevasse vaatavaid jüngerid ja tõid nad lummusest tagasi maa peale: „Galilea mehed, mis te seisate siin ja vaatate üles taevasse? See Jeesus, kes teilt võeti üles taevasse, tuleb samal kombel, nagu te nägite teda taevasse minevat.” Ehk siis: teie asi pole nüüd Jeesust käed rüpes ootama asuda, vaid te peate minema tegema seda, mida Jeesus teid käskis. Natuke sarnaneb see seik kolme jüngri kogemusele kõrgel mäel, kuhu nad koos Jeesusega olid läinud ja kus Jeesus nende ees jumalikuks olendiks muudeti. Ka seal igatseb Peetrus seda imelist vaatepilti põlistada, lubades Jeesusele, Moosesele ja Eelijale lehtmajad ehitada. Kuid siis nägemus kaob (ka seal on mängus pilv, nagu meiegi kirjakohtas) ja jüngerid liiguvad koos Jeesusega tagasi igapäevaste asjade juurde – kui Jeesuse missiooni (ja tegelikult ka apostlite ning kogu kiriku missiooni) saab üldse „igapäevaseks ajsaks” nimetada.

Teisest küljest on siin sissejuhatuses siiski ka oluline see, et Luukas mainib 40 päeva, mil Jeesus oma valitud apostleile pärast oma surma ja ülestõusmist ilmus. Olen varem sellele kirjakohtale peetud jutlustes arutanud selle üle, kas on üldse mõtet eristada Jeesuse taevaminemist tema

ülestõusmisest, kuna Piiblist jääb mulje, et see pole nt Pauluse jaoks eraldi sündmus. Ka arvavad piibliteadlased, et 40 päeva puhul on tegu lihtsalt sümboolse arvuga, sest nt Ap 13:31 on öeldud, et Jeesus oli nähtav „palju päevi”.

Siiski, kui mõtleme sellele, et Jeesus jõudis mingi aja jooksul pärast surnuist ülestõusmist oma apostleid eelseisvaks tööks kinnitada ja instrueerida, avaneb meie ees ka selle perioodi mõte. Veidi liialdades võiks ju öelda, et sellest n-ö kinnitamise perioodist on piisanud kaheks aastatuhandeks ja peab piisama võib-olla veel edasiseks. Seetõttu pidi see olema üks intensiivne aeg.

Oleme seni kõnelnud meie tänasest kirjakohest kui omalaadsest töökäsust. Täna sel taevaminemispühal lubatagu mul siiski jüngrite kombel natuke ka taeva poole vaadata, sest lõpuks on ju oluline ka eesmärk, mille poole püüelda – taevariik. Tööd tuleb teha, nagu inglid apostleid manitsesid, kuid töö läheb rõõmsamalt, kui tead, mis selle töö lõpul sind ootab.

Mida siis kõneleb Piibel taevast?

Piibel kirjeldab taevast kui Jumala, inglite ja Jumalale ustavate inimeste elupaika. Seda esitletakse paradiisina, kus usklikud kogevad igavest elu Jumala juuresolekul. See on kirjeldamatu rõõmu paik, mis on vaba surmast, pisaratest, valust ja kannatustest. Piibel annab selle igavese paiga kohta nii füüsilisi kirjeldusi kui ka vaimseid töotusi.

Esiteks on taevas Jumala elupaik, koht, kus asub Jumala troon. See on paik, kuhu Jeesus taevasse minnes läks ja kuhu kutsutakse ka usklikke.

Teiseks on taevas Uus Jeruusalemm. Ilm kirjeldab püha linna jaspisest müüride, puhtast kullast tänavate ja pärlist väravate abil. See kujutab elujõge ja elupuud, mis pakuvad pidevat toitu ja õnnistust.

Kolmandaks on taevas koht, kus pole enam kannatusi. Ilm 21:4 öeldakse, et Jumal pühib Eluraamatusse kantute silmist ära iga pisara „ning surma ei ole enam ega leinamist ega kisendamist, ning valu ei ole enam, sest endine on möödunud”.

Neljandaks kirjeldab Piibel taeva transsendentset ilu. 1Kr 2:9: „Mida silm ei ole näinud ega kõrv kuulnud ja mis inimsüdamesse ei ole tõusnud – selle on Jumal valmistanud neile, kes teda armastavad.” Seega on Jumal valmistanud taevas imed üle kõigest, mida inimesed seni on näinud, kuulnud või ette kujutanud.

Ja viiendaks kirjeldab Piibel igavest osadust taevas. Usklikele on lubatud suhelda Jumalaga näost näkku, samuti võib loota igavesele taasühinemisele oma kristlike lähedastega.

Kuid kes siis taevasse pääsevad? VT-s on Ps 15, kus küsitakse, kes võib tulla külaliseks Jumala telki, elada Jumala pühal mäel. Psalmist vastab nii: „See, kes elab laitmatult, teeb õigust ja räägib tõtt oma südames, kes keelt ei peksa, ei tee teisele kurja ega tõsta laimujuttu oma ligimese peale, kelle silmis on jumalatud põlatavad, aga auväärt need, kes Issandat kardavad, kes vannub enesele kahjuks, kuid ei riku vannet, kes oma raha ei anna laenuks, et kasu saada, ega võta altkäemaksu süütu vastu.” Niisiis hulk eetilisi ja moraalseid reegleid, mis sarnanevad osalt ka Moosese kümne käsuga.

UT Ilm 21:8 on aga öeldud: „Aga argade ja uskmatute ja jäledate ja mõrtsukate ja hoorajate ja nõidade ja ebajumalateenijate ja kõigi valetajate osa on tule ja väävliga põlevas järves, see on teine surm.” Niisiis jäävad taevast välja eelkõige uskmatud ja ebajumalateenijad, kes ei pane oma lootust oma elus Jumalale. Kuid taevasse ei pääse ka ebaeetiliselt ja ebamoraalselt käituvad inimesed, need, kes anduvad üksnes naudingule või teevad ligimesele liiga.

Huvitaval kombel ei pääse taevasse ka arad. On arvatud, et siin on „argade” all mõistetud neid, kes kardavad oma kohust täita, ja pigem mitte neid, kes seda teevad, ehkki arglikult ja hoolimata loomulikest hirmudest; veel vähem neid, kes teevad seda Pauluse mõistes „kartuse ja värinaga”.

Kuid Ilm 21:27 lisatakse: „Sinna ei saa midagi, mis on rüve, ega keegi, kes teeb jäledusi ja valet, vaid üksnes need, kes on kirjutatud Talle eluraamatusse.” Niisiis saavad UT järgi taevasse viimselt siiski need, kes on kirjutatud Talle ehk Jeesuse Kristuse eluraamatusse. Seda eluraamatut on kristlikus perspektiivis ikka tõlgendatud n-ö ristitute registrina. Kuna aga Mk 16:16 on kirjutatud „Kes usub ja on ristitud, see päästetakse, aga kes ei usu, mõistetakse hukka”, siis jääb loogiline võimalus, et eluraamatusse jäämiseks on tarvis ka usku, ja samuti, et pääseda võib siiski ka ristimata inimene, kui ta usub.

Viimasele muidugi lootma ei tasu jääda, sest siis võib juhtuda nii, nagu Jeesuse tähendamissõnas pulmakülalisest, kellel polnud pulma jõudes sobivat riietust ja ta heideti välja. Ütleb ju apostel Paulus Gl 3:27: „...sest kõik, kes te olete Kristusesse ristitud, olete Kristusega rõivastatud.”

Niisiis tähistame tänasel taevaminemispühal meie Issanda ja Õnnistegija Jeesuse Kristuse tagasiminekut oma koju, kuhu ta ootab ka neid, keda ta on kutsunud.

Issand, kutsu ka meid! Ja kui Sa oled meid kutsunud, siis kingi meile kindlust selles teadmises, ja usku, et me osutuksime ka valituks!

Aamen.